



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi  
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ  
Theologiæ summa continetur**

**Petrus <Lombardus>**

**Mogvntiæ, 1632**

Distinct. XXX.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38829**



vero & peccatum odiendum. Et parentes ergo in quantum mali sunt: odiendi sunt, & inimici diligendi, in quantum homines. Diligamus ergo inimicos lucrandos regno Dei, & odiamus propinquos si impediunt nos à regno Dei: & in omnibus cõmuniter naturam diligamus, quam Deus fecit.

*De gradibus charitatis.*

H

Sciendum quoq; est diuerfos esse gradus charitatis. Est n. charitas incipiens, proficiens, perfecta, perfectior, perfectissima. Vnde Aug Perfecta charitas hæc est, vt quis paratus sit pro fratribus etiã mori. Sed nunquid mox vt nascitur, iam prorsus perfecta est? immo vt perficiatur, nascitur, cum fuerit nata nutritur, cum fuerit nutrita roboratur, cum fuerit roborata perficitur, cum ad perfectionem venerit: dicit. Cupio dissolui, &c. Hic aperte progressus & perfectio charitatis insinuatur, quam perfectionem etiam Veritas commendat, dicens. Maiorem hac dilectionem nemo habet, quam vt animã suam ponat quis pro amicis suis. Quod vtiq; dictum est de opere dilectionis: quia maior dilectionis effectus non est, quam ponere animam pro aliis. Nec te moueat quod ait, Pro amicis: qui enim ponit animam pro amicis, ponit & pro inimicis, ad hoc vt ipsi fiant amici.

*Aug. super  
Ioan. ep. ca.  
nonicam  
Tract. 5.  
tom. 9.*

*Philip. 1. c  
Ioan. 15. b*

SI MELIUS EST DILIGERE AMICOS

*quam inimicos vel è conuerso.*

DISTINCT. XXX.

A

Hic solet quæri, quid potius sit plurisque meriti diligere amicos, an diligere inimicos. Sed hæc comparatio implicita est. Si enim conferatur dilectio amicorum tantum dilectioni amicorum & etiam inimicorum, perspicua est absolutio. Sed si in aliquo vno homine, qui diligit simul amicum & inimicum, quid horũ potius sit quærat, obscura est responsio: quia de motu mentis agitur, de quo nõ est nobis facile iudiciũ, an vnus & idẽ motus sit er-

*De charitate quantum  
ad meriti  
perfectionẽ.*



ga amicum & inimicum, sed erga amicum intensior: an duo vnus erga inimicum, qui dicitur difficilius, alter erga amicum, qui videtur feruentior, nec incongrue putatur melior, qui est feruentior. Vel si vnus idemq; est: idem potior, vbi est ardentior, non improbe existimatur. Aug. tamen sentire videtur, maius esse diligere inimicū, quam amicum: quia perfectorum esse dicit diligere inimicos & benefacere eis, neq; hoc à tanta multitudine impleri, quanta exauditur in oratione dominica, cū dicitur. Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Illam n. sponsionem dicit à multis impleri, qui nondum diligunt inimicos. Ait n. sic. Magnum est erga eum, qui tibi nihil male fecerit, esse beneuolum & beneficum: illud multo grandius & magnificentissimè bonitatis est, vt tuum quoq; inimicum diligas, & ei, qui tibi malum vult, & si pōt facit, tu semper bonum velis faciasq; quod possis, audiens dicentē Iesum. Diligite inimicos vestros, & benefacite his, qui odiunt vos: & orate pro persecuentibus & calumniantibus vos. Sed quoniam perfectorum filiorum Dei est illud quoquidem se debet omnis fidelis extendere, & humanum animum ad hunc effectum orādo Deum, secumq; agendo luctandoq; perducere: tamen quia hoc tam magnum bonum tantę multitudinis non est, quantam credimus exaudiri cum dicitur in oratione: Dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittim⁹ debitoribus nostris: procul dubio verba sponsionis huius implentur, si homo, qui nondum ita profecit, vt etiam diligat inimicum, tamen quando rogatur ab homine, qui peccauit in eum vt ei dimittat, dimittit ex corde: qui etiam sibi roganti vult dimitti, cum orat & dicit, Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris: Quicumq; vero rogat hominem in quem peccauit, si peccato suo mouetur, vt roget, nō est adhuc deputan-

*Matth. 6. b*

*In Enchir.  
cap. 73.*

*Matth. 5. f  
Luce, 6. e*

*Matth. 6.*

*Ibi. cap. 7. in  
princip.*



putandus inimicus: vt eum diligere sit difficile, si-  
cut erat quando inimicitias exercebat. Quisquis  
vero roganti & pœnitenti non dimittit, non exi-  
stimet à Domino suo peccata dimitti, quia menti-  
ri veritas non potest: quæ cum docuisset orationē  
hanc in eo positam sententiam commendauit di-  
cens. Si dimiseritis hominibus peccata eorum di-  
mittet & vobis pater vester. Si vero non dimiseri-  
tis, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra.  
Ecce hic haberi videtur, quod & prætaxauimus,  
scilicet, maioris virtutis esse diligere inimicum &  
benefacere ei, quam illum, qui nihil mali fecit no-  
bis, vel amicum. Quod si quis concedere simplici-  
ter noluerit, dicens. Intensus diligitur amicus,  
quam inimicus, & ideo illud potius isto determi-  
net ista secundum præmissam intelligentiam, di-  
cens ibi comparisonem factam inter dilectionē  
qua diligitur tantum amicus: & illam, qua amicus  
& inimicus diligitur. Illud vero quod sequitur,  
magis nos mouet, quod scilicet dicit, non esse tantæ  
multitudinis diligere inimicos, quanta exauditur,  
cum dicitur. Dimitte nobis debita nostra, &c. vbi  
dat intelligi, quod alicui à Deo dimittuntur pec-  
cata non diligenti inimicum, si tamen fratri rogā-  
ti, qui in se peccauit, dimittit. Sed cum peccata  
non dimittantur alicui adulto, nisi charitatem ha-  
beat, sequitur vt charitatem habeat, qui non dili-  
git inimicum. Quomodo ergo nomine proximi  
omnis homo intelligitur in illo mandato. Diliges  
proximū tuum sicut te ipsum. Si enim omnis ho-  
mo proximus est, tunc & inimicus: præcipimur  
ergo & inimicos diligere. Et quia illud præceptum  
generale est, omnibus præcipitur omnes homines  
diligere, etiam inimicos. Quidam quod hic dicitur  
simpliciter tenere volentes, illud præceptum de-  
terminant dicentes, illic perfectis dari in præcep-  
tum diligere omnem hominem, etiam inimicum,  
mino-

*Matth. 6. 4**Matth. 6. 6**Matth. 22. 4**Deut. 6. a*



minoribus vero in consilium. In præceptum vero eos diligere, qui nihil mali fecerunt eis, & inimicos non odire. Sed melius est, vt intelligatur omnib. illo mandato præcipi cunctos diligere, etiam inimicos: cui sensui attestantur superius positæ auctoritates, & aliæ multæ. Illud vero Aug. nouissime positum, de perfecta charitate dictum intelligitur, quæ tantum est perfectorum, qui non solum amicos, sed etiam inimicos perfecte diligunt, eisq; benefaciunt. Quæ perfectio dilectionis non est tantæ multitudinis, quâta exauditur in oratione dominica: & hoc reuera grande est, & eximie bonitatis, sc. perfecte diligere inimicum. Ita & cum dicit, impleri verba illius sponsonis ab homine, qui non ita profecit, vt diligat inimicum, de dilectione perfecta accipiendum est.

## SI CHARITAS SEMEL HABITA

*Amittatur.*

## DISTINCT. XXXI. A

*De charitate quantum ad durationem*

1 Cor 13 e  
 Aug. ad ver.  
 3 Psal. 103.  
 hunc qui te  
 gis aquis superiora eius.  
 Matth. 7. d  
 Prou. 5. d  
 Ioan. 4 b  
 Aug. tract.  
 8 post mediū  
 in Epi. Ioan.  
 tom. 9.  
 Greg. in fine  
 ca. 12. li. 10.  
 ad ca. 11 Iob.

Illud quoq; prætereundum, quod quidam asserunt charitatem semel habitam ab aliquo non posse excidere, nullumque damnandum hanc aliquando habere qui hanc traditionē subditis muniunt testimoniis. Apost. ait, Charitas nunquam excidet. August. etiam inquit, Charitas quæ deserit, nunquam vera fuit. Item, Charitas est fons proprius & singularis bonorum, cui non cōmunicat alienus. Alieni sunt omnes qui audituri sunt, Non noui vos. De hoc fonte scriptura ait, Fons aquæ viuæ sit tibi proprius. & nemo alienus cōmunicet tibi. Si autem alieni sunt, qui audituri sunt illam vocem, non ergo huic fonti communicant damnandi. Item Aug. super Epistolam Ioan. Radicata est charitas, securus esto: nihil mali procedere pōt. Item Greg. in moralibus, valida est vt mors dilectio: virtuti enim mortis dilectio cōparatur: quia nimirum mentem quam semel cœperit, à dilectione